

оснащення; відстрочка за часом очікуваного від атаки ефекту, обумовлена тривалістю інкубаційного періоду, який характерний для даного захворювання; складністю з отриманням біотерористами придатного для їх цілей патогена [6, 23, 27].

На нашу думку, біотероризм є особливим різновидом технологічного тероризму, для якого характерним є використання біологічної та токсинної зброї з терористичною метою шляхом зараження атмосфери, водних ресурсів, продуктів харчування чи інших предметів продовольчого забезпечення або знищення чи руйнування рослинного або тваринного світу.

Література

1. Головацький О.О. Біотероризм: особливості та тактика протидії / О.О. Головацький // Південноукраїнський правничий правопис. – 2016. – № 1. – С. 18-20.
2. Симонова А. Е. Противодействие биотерроризму. Международно-правовой аспект / А. Е. Симонова. – М.: Либроком, 2010. – 160 с.
3. Carus W.S. The Threat of Bioterrorism. National Defense University, Institute for National Strategic Studies, Washington, D.C. – Режим доступу: <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/ndu/forum127.htm> – Назва з екрана. – Дата звернення 20.09.2018.
4. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV // Відом. Верхов. Ради України – 2003. – № 25. – Ст. 180.
5. Курзова В.В. Актуальні питання правового регулювання міжнародного співробітництва України в сфері боротьби з тероризмом / В.В.Курзова // Митна справа. – 2013. – № 6. – С. 34-43.
6. Лобзин Ю.В. Биотерроризм в ряду биологических угроз: прошлое и настоящее / Ю.В. Лобзин, Е.П. Лукин, П.Е. Лукин, А.Н. Усков // Медицина экстремальных ситуаций. – 2018. – № 20 (1). – С. 9-34.

УДК 347.4 (043.2)

Логоша В. В., студент магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Тімуш І. С., д.ю.н., професор

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗМІНИ ДОГОВОРУ НАЙМУ (ОРЕНДИ) ЖИТЛА

Динаміка цивільних, у тому числі житлових правовідносин, полягає у їхньому виникненні, зміні та припиненні. У своїх наукових працях С.О. Йоффе зазначав, що правові відносини не можуть знаходитися у стані спокою, але вже в момент свого виникнення призначаються для подальшого здійснення і припинення [1, с. 622]. При цьому слід

пам'ятати, що етап зміни правовідносин не є обов'язковим. О.О. Красавчиков у своїх працях підкреслював, що у русі правовідношення можна відмітити два основних вузли – виникнення та припинення. До них необхідно додати ще один проміжний і не завжди існуючий момент – зміну [2, с. 129]. Таким чином, правовідношення у своєму русі може проходити простий тип розвитку у два етапи: виникнення і припинення; або складний – у три етапи: виникнення, зміна та припинення.

Зупинимось на можливих правових підставах зміни такого правовідношення як договір найму (оренди) житла. Слід зазначити, що це питання завжди породжувало дискусії серед науковців, та й на сьогоднішній день залишається невирішеним. Точки зору щодо можливих випадків зміни правовідношення, в тому числі і зміни договору найму (оренди) житла можна умовно поділити на три основні концепції. Згідно з першою концепцією, прихильником якої є Ю.Г. Басін, зміна правовідношення – це лише зміна його змісту. Відповідно до другої концепції, прихильниками якої є Б.Б. Черепахін та А.А. Алексєєв, зміна правовідношення може відбуватися у двох напрямках: по лінії суб'єктів або по лінії змісту [2, с. 130]. Третя концепція пов'язує зміну правовідношення із зміною будь-яких елементів, які його утворюють, тобто об'єкта, суб'єктів або змісту.

Необхідно відмітити, що усі зазначені концепції мають дещо спільне. Той факт, що при зміні змісту правовідношення відбувається зміна правовідношення в цілому, а не його припинення, не оспорується представниками жодної концепції. Це може бути обґрунтовано тим, що при зміні змісту, з одного боку, правовий зв'язок між суб'єктами не припиняється, об'єкт не трансформується, а з іншого - відбувається якісна зміна в правах та обов'язках.

Однак, концепція, відповідно до якої зміна правовідношення - це виключно зміна його змісту, видається надмірно вузькою. Представники цієї концепції не пояснюють, що відбувається при зміні інших елементів правовідношення, зокрема об'єкту або суб'єктів.

Точки зору науковців щодо наслідків зміни суб'єктів правовідношення не збігаються. Так, на думку О.О. Красавчикова, якщо розглядати рух правовідношення з точки зору прав та обов'язків двох чи більше суб'єктів, то опиниться, що правовідношення може одночасно виникати для одного, припинятися для іншого і змінюватися для третього [3, с. 76-77].

Деякі науковці наполягають, що зміна суб'єктів або суб'єкта призводить до припинення правовідношення. Так, на думку Р.П. Мананкової, зміна суб'єктного складу... обумовлює не зміну, а припинення правовідношення, яке може бути остаточним (ліквідацією) або може потягнути виникнення на основі незмінних елементів, що

збереглися, нового правовідношення (перетворення) [2, с. 131]. На підтримку своєї позиції автор зазначає, що правовідношення являє собою конкретний юридичний зв'язок певних осіб, тому зміна або вибуття одного з учасників правовідношення порушує цю певність, оскільки вибуває або замінюється новою особою конкретний носій певних прав і обов'язків. Інші науковці можливим наслідком змін у суб'єктному складі правовідношення вбачають зміну правовідношення в одних випадках, і припинення – в інших. Так, розглядаючи випадки зміни житлового правовідношення, С.П. Соколов, зазначає, що зміна суб'єктного складу житлового правовідношення у відношенні найму житлового приміщення в одних випадках розглядається як підстава для зміни правовідношення, в інших – як підстава для його припинення [4, с. 13].

При визначенні підстав та порядку зміни договору найму (оренди) житла мають враховуватися як загальні положення про зміну договорів, встановлені ст.ст. 651–654 ЦК України, так і специфічні підстави й порядок зміни договору найму (оренди) житла, котрі вміщено у главі 59 ЦК України, або безпосередньо слідує з природи цього договору. Загальним правилом є те, що зміна договору допускається лише за згодою сторін і має учинятися у такій самій формі, що й договір, який змінюється, якщо інше не встановлено договором або законом чи не впливає із звичаїв ділового обороту.

За своєю сутністю підстави зміни договору найму житла можуть бути по-ділені на загальні та спеціальні. При цьому загальні положення про зміну договору застосовуються лише до цивільно-правового (приватного) договору найму житла. Спеціальні норми житлового законодавства застосовуються як до «соціального», так і до приватного договору найма житла (за винятком, коли це суперечить прямим вказівкам норм глави 59 ЦК України). Спеціальні підстави зміни договору найму житла можуть бути згруповані таким чином: 1) зміна договору найму житла внаслідок збільшення або зменшення складу осіб, які постійно проживають разом із наймачем; 2) зміна договору найму житла внаслідок трансформацій суб'єктного складу цього договору; 3) зміна договору найму житла внаслідок трансформацій предмета зазначеного договору; 4) зміна договору найму житла внаслідок трансформації інших умов такого договору.

Отже, з вище викладеного можемо зробити висновок, що перелік підстав зміни договору найму (оренди) житла може бути дуже широким. Це не дуже зручно для наукового аналізу, оскільки дещо відступають на задній план типові риси того чи іншого випадку зміни відповідних відносин користування житлом. Тому доцільним є не тільки диференціація зміни договору найму житла, але й групування випадків такої зміни за визначальними, типовими ознаками в узагальнюючі об'єднання як це було зроблено вченим О.С. Омельчуком.

Література

1. Иоффе О. С. Избранные труды по гражданскому праву: из истории цивилистической мысли. Гражданское правоотношение. Критика теории «хозяйственного права» / О. С. Иоффе. – Москва : Статут, 2000. – 777 с.
2. Конюхова Є. О. Договір соціального найму (оренди) житла за законодавством України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Є. О. Конюхова. – Харків, 2016. – 189 с.
3. Красавчиков О. А. Юридические факты в советском гражданском праве / О. А. Красавчиков. – М. : Гос. изд. юрид. лит-ри, 1958. – 183 с.
4. Соколов С. П. Изменение жилищных правоотношений: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / С. П. Соколов. – Минск, 1988. – 19 с.

УДК 347 (043.2)

Лукашов Р. С., здобувач,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИХОДУ ТА ВИКЛЮЧЕННЯ УЧАСНИКА З ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Відповідно до ч. 1 ст. 100 ЦК України, учасники товариства мають право вийти з товариства, якщо інше не впливає із закону. У новому Законі правове регулювання виходу учасника з ТОВ також зазнало значних нововведень (ст. 24). Насамперед, принципово новим є те, що можливість виходу учасника товариства на сьогодні залежить від розміру його частки у статутному капіталі.

Так, учасник, частка якого у статутному капіталі ТОВ становить менше 50 відсотків, може вийти з нього у будь-який час без згоди інших учасників (ч. 1 ст. 24 Закону). Іншими словами, для такого учасника можливості виходу з товариства, по-суті, не обмежені (якщо інше не встановлено статутом чи іншими локальними актами).

В той же час учаснику з часткою в 50 або більше відсотків статутного капіталу для виходу з товариства необхідна згода інших учасників (ч. 2 ст. 24). При цьому взагалі заборонено вихід з ТОВ єдиного (чи останнього) його учасника (ч. 5 ст. 24). Як вказується з цього приводу у фаховій літературі, після прийняття Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» право не бути учасником ТОВ вже не настільки абсолютне, як це було раніше, а його залежить від розміру частки у статутному капіталі [3].

Додатковими умовами, що обтяжують можливості виходу з товариства для такого учасника є встановлення для цього спеціальних строків. Так, якщо інше не встановлено статутом, то для прийняття рішення щодо надання згоди на вихід учасника надається місячний строк з